

ABONAMENTUL

Pe un an 24 Cor.
Pe jumătate an 12
Pe 1 lună 2
Nrul de Duminică pe un an 4 Cor.
Pentru România și America 10 Cor.
Pentru România și străinătate nrul de
zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRATIA
Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERTIUNILE se primesc la admī-
nistrație.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Autoritate.

De Ioan Slavici.

E mai presus de toată îndoiala, că dl dr. A. Vaida știe să umble cu pas sigur.

Voind să illustreze adevărul, că prin impunerea limbii maghiare nu se propagă iubirea între cetățenii regatului ungar, D-sa a cetit în dietă niște versuri scrise în limba maghiară, care sunt pline de ocară asupra românilor, și parodia acestor versuri făcută de un român tot în limba maghiară la adresa poporului maghiar.

Aceste manifestațiuni de iubire cetățenească ar fi rămas însă mai mult ori mai puțin nebagate în seamă, dacă reprezentanții poporului maghiar nu ar fi făcut un scandal enorm și dacă soții de luptă ai dlui Vaida nu și-ar fi pierdut sârta în fața acestui scandal.

Așa cum s'au petrecut lucrurile, nu numai luarea aminte a celor mai largi cercuri politice a fost îndreptată asupra versurilor simptomatice, ci totodată și dl Vaida a fost aprobat de toată lumea, de toate, căci ceice au îndrăznit a-l grăi de rău — au fost scoși din rândul oamenilor, de care se ține seamă.

Nu cercetăm cuvintele pentru care dl Vaida timp de câteva săptămâni nu s'a mai prezentat în dietă: destul că în ziua, când Majestatea Sa regele Ungariei, care e din întâmplare și împărat, a venit la Budapesta, ca să serbeze jubileul încoronării sale, a mers vestea, că dl Vaida se va prezenta iar în dietă, ceace s'a și întâmplat ziua următoare.

Dl ministru președinte al Ungariei, pri-

mul consilier ungar al Majestății Sale Apostolice, fiind om umblat prin lume, s'a cam speriat, se vede, când a văzut pe urgisitul reprezentant al românilor, s'a dus la el, i-a dat mâna și a stăruit, așa se zice, să plece, ca să nu fie scandal.

Dacă primul consilier al Majestății Sale Apostolic, care e din întâmplare și împărat, ar avea câtuș de puțină autoritate, ori dl Vaida ar fi plecat, ori partizanii guvernului și-ar fi pus frâu și n'ar fi făcut scandal.

Nici dl Vaida n'a plecat însă, nici partizanii guvernului nu și-au pus frâu, și în ajunul jubileului s'a produs un scandal, care ilustrează stările din Ungaria chiar mai bine decât versurile citite de dl Vaida și fac din dl Vaida cel mai popular om la români.

Iară guvernul prezidat de omul, care a voit și nu a fost în stare să previe acest scandal, are să facă în Ungaria o reformă electorală, prin care statul ungar intră în rândul țărilor europene.

Nu poate, chiar și dacă ar fi voind, nu poate, căci nu are autoritate cuvenită, ca să facă vre-un lucru bun.

Ori poate că a voit scandalul, dar a ținut să pară a nu-l fi voit: cu atât mai vădit nu e în stare să facă nimic bun.

Rămâne acum să vedem, ce face clubul dietal al naționalităților și cum va ști să profite de situațiunea ce i-s'a creat prin lipsa de cumpătare a majorității.

Pentru ceice au zis totdeauna, că zadar-nice sunt toate silințele de a rezolva prin bună învoială cu actualii reprezentanți ai maghiarilor conflictul dintre poporul maghiar și ceilalți cetățeni ai Ungariei, cele

petrecute în dieta ungară sunt fără îndoială o mare satisfacțiune, și dl Aurel Popovici poate să le zică fraților săi: Alergați numai după închinătorii lui Kossuth, căci grija lor e să vă alunge dela sine!

N'are să fie în Ungaria pace și bunăînțelegere, nici dreptate și ordine legală câtă vreme nu se va fi format un partid, care pune interesele comune mai presus de cele particulare și nu se va fi constituit un guvern, care nu e al unui popor, ci al țării.

Se poate lucrul acesta: bine! Nu se poate: are să urmeze altă ceva.

Deocamdată să vedem, dacă domnul Vaida va fi ori nu nevoit să rămâie singur.

Transacțiunea. Tratatul transacțiunii economice s'au întrerupt. Ministrii austriaci au cătătorit la Viena. Conform unei informațiuni se vor continua în capitala austriacă pe la sfârșitul lunii acesteia.

Ziarul lui Kossuth »Budapest« scrisese că din cele 12 puncte, 6 au fost deja pertractate, triumfând punctul de vedere maghiar. Ziarul litografiat al lui Wekerle »Magyar Távirati Iroda« însă s'a grăbit să constate, că nu este adevărat, că blocul maghiar a obținut deplină onoare din partea miniștrilor austriaci.

»Neue Freie Presse« anunță, că în chestia blocului maghiar s'a întâmplat apropiere însemnată între cele două puncte de vedere. Conform informațiunilor, cari transpiră, se vede, e fapt, că au stabilit dobânda capitalizării la 4.35 procente. Ungaria plătește anual 58.37 milioane cor. sub titlul cametelor și amortizării datoriei

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

CRONICA TEATRALĂ.

Al treilea turneu teatral.

De Horia Petra-Petrescu.

Până când în orașele apusene vieța Thaliei devine în lunile de vară mai liniștită, luând și muza teatrului concediu, după o muncă mai mult sau mai puțin încordată, până atunci Thalia noastră tocmai dimpotrivă, acum se urcă pe scândurile scenei și începe să cheme pe ascultători. Lumea întoarsă, cum sunt multe întoarse pe la noi.

De data asta se plimbă Thalia a treia oară de braț cu dl Bârsan. Și nu le stă deloc rău împreună. Se vede, că au legat o căsnicie traică — ceace e de dorit pentru noi.

Poate, că am început-o într'un ton prea ușuratic pentru seriozitatea temei. Dar mă veți iertă. De multeori se spun lucruri foarte serioase în forma nevinovată a conversației de toate zilele. Utile cum dulci — ce e folositor cu ce e plăcut laolaltă.

Din nou vă va fi dat să ascultați pe Zaharie Bârsan jucând pe scenele improvizate. Veți putea face comparație între ce a fost și ce este acum arta sa dramatică. Vă veți putea convinge dacă a câștigat ceva trăind sub ceriul Italiei, în nemijlocita apropiere a celui mai mare actor al timpului său, a lui Ermete Novelli, dacă jocul scenic, mimica lui s'a schimbat sau nu.

Să nu credeți însă, că veți câștiga numai atât luând parte la reprezentațiile teatrale jucate de

trupa dlui Bârsan. Ar fi prea puțin pentru scopurile pe cari le urmărește chiar și conducătorul ei.

În decursul a doi ani de zile l-ați putut urmări pe cariera apucată și ați făcut-o cu mai multă sau mai puțină tragere de inimă. Dar ați săvârșit o greșală, care se va putea preschimbă în bine în rândul acesta: n'ați dat atențiunea cuvenită repertoriului ales.

Nu cred să mă înșel susținând cele mai de sus. Dacă va fi existat aici și colo câte un student de liceu, câte un universitar, care a pus în cumpănă calitățile și defectele pieselor jucate de dl Zah. Bârsan — rezultatul nu este mulțumitor pentru noi. Dl Zaharie Bârsan e vestitorul unei puteri mari — a culturai omenești. În serviciul cauzei s'a ridicat să servească pe altarul zeiței teatrului și — sunt sigur — dsa ar fi cel dintâi, care și-ar frânge mâinile cu desnădejde, dacă n'ar vedea că încolțește recolta dorită.

Dela publicul nostru se așteaptă mai mult de cât se apără și să strălucească cu prezența sa la reprezentațiile teatrale românești. Nu e de ajuns numai atât. Să știe să-și desvoalte și gustul pentru piesele jucate. Să aibă puțința să zică: Asta îmi place, asta nu-mi place!

Poate să pară paradoxal dar e adevărat: *Pentru toți intelectualii noștri va fi o serbătoare, când se va fluera prima piesă pe scena noastră.* Atunci ne vom putea spune cu mândrie: Știm pentru cine jucăm teatru.

Dar până la prima cădere a unei piese teatrale la noi — mai trebuie timp. Suntem numai la începutul începutului.

Înainte de toate însă să fim în curat cu faptul,

că *teatrul este o putere intelectuală.* Ni-s'au luat școlile populare, ni-se vor răpi mâne-poimâne și alte instituții. Să profităm de ocazie, să găsim o contrabalansă deamă. Teatrul este o școală — este școala tuturor, a tinerilor ca și a bătrânilor. În el ne putem închină limbei noastre. E vorba să știm mânu după cum trebuie condeiu și coturnul.

Dacă nu ne vom entuziasma nici acum de bunăntățile teatrului, cu greu vom găsi prilej mai potrivit pentru înaintare. Suntem avizați la puterile noastre proprii. Nu ne ajută nimeni — dar absolut nimeni. Aceia, cari ar trebui să ne sară într'ajutor, ne sunt ostili pe față. Din banii noștri se subvenționează teatrele ungurești din Budapesta și provincie. Pe scena teatrului național din capitala țării noastre se joacă piese, în cari suntem batjocuriți. Și trebuie să inghițim, căci nu putem face altceva deocamdată. V'ați gândit vreodată la asta? Trecând prin pompoasa operă și teatrul național din Budapesta, nu v'a cuprins nici când ideea: Și noi avem dreptul la așa ceva!? Banii noștri ajutoră și instituțiile aceste!

De aceea, să ținem cel puțin la teatrul, care începe să se înjghebeze din puterile acesteia. Vrem înaintare, vrem cultură și în acest semn vom învinge.

Dar cu apatia noastră să nu ne mai arătăm!

Să fie pătruns fiecare de importanța momentului. Să ne știm entuziasma.

Petrecând câteva zile în Praga, anii trecuți am cercetat și teatrul național boem. O clădire pompoasă, cu joc excelent, cu public ales.

de stat. Intre punctul de vedere de până acum al Austriei și între felul cum afirmative s'a rezolvat e o diferență de 47 milioane capital, ceace înseamnă pentru Ungaria un câștig de 1.88 milion camătă anuală, socotită a 4 procente.

Pragmatica de serviciu a funcționarilor camerei a fost primită din partea comisiei economice, care a ținut ieri ședință, sub prezidenția lui Justh.

Trenul electric între Pojon și Viena. În chestia trenului electric ce este să se construiască între Pojon și Viena s'a prezentat ieri o deputațiune a orașului Pojon la ministrul Wekerle, Kossuth și Apponyi. Ministrul președinte a primit deputațiunea foarte bine și în răspunsul său a luat poziție fățișe pe lângă construirea acestei linii. Kossuth însă i-a făcut pe delegați să aștepte o jumătate de oră, pentru că pertractă cu Polónyi și pe urmă le-a răspuns nervos, că va purcede guvernul cum va afla de bine.

Durere patriotică. »Budapesti Hirlap« dela 13 c. scrie un articol de fond despre »Temps« dela Paris...

Incepe astfel:

»In săptămâna asta ziarul »Temps« obișnuitul articol de fond ni-l'a consacrat nouă, dar nu-i mulțumim, pentru că nu-i nici o mulțumire de dânsul. Articolul acesta este unul dintre inspiirațiile perverse cu cari Viena luptă din străinătate împotriva noastră. Articolul menționat e intitulat »Francisc Iosif și Ungaria și cuprinsul lui falsificat și intortochierile intenționate sunt proprii a închide dinnaintea lui »Temps« porțile ospitalității maghiare.

Pe trei coloane organul lui Apponyi se jăluște în contra scriselor marelui ziar european, care între altele spune că onorabila coalțiție a dat cu vârf în îndesat măsura incapacității sale de a munci serios pe teren politic!

Ideea păcii a cuprins tot mai mult teren dala ultima conferență de Haga. Dovadă este și

împrejurarea, că în anul acesta vor fi reprezentate la conferență 47 state cu mai mult de 200 delegați. La cea din urmă conferență au fost reprezentate numai 26 state.

6342.

— Atâția emigranți într'o săptămână. —

»Magyarország«, organ kossuthist, scrie în primul articol dela 13 Iunie următoarele: »Numărul de mai sus însemnează că atâția cetățeni au emigrat din Ungaria în America în săptămâna din urmă a lunii Maiu. Numărul acesta ne arată, că emigrarea din Ungaria în loc de a scădea, crește în proporții amenințitoare... 6342 oameni pe săptămână... Asta pe an face 330.000. Cum plusul de nașteri pe an e cam 200.000, proporția de mai sus a emigrărilor însemnează, că poporația Ungariei scade pe an cam cu 130—150 mii suflete.«

Comentar nu mai facem din parte-ne. Inregistrăm numai că ziarul guvernamental deplânge pe ungurii mulți cari se duc și nu se mai întorc. Constată însă că dintre români cei mai mulți — se întorc!

Intre emigranții de mai sus au fost:

Slovaci	3331
Unguri	1073
Croați	952
Germani	636
Români	356

E de însemnat, că cei 6342 sunt numai emigranții cari au sosit la New-York. E destul de mare însă și numărul celor cari au plecat în alte părți ale lumii.

Afacerea Vaida.

Sălbatica agresiune îndreptată de haita kossuthistă împotriva dlui Vaida a produs un resens colosal în România. Ziarele bucureștene, preocupate zilele trecute de alegeri, dau acum din ce în ce mai multă atenție acestei chestii, publicând rapoarte lungi despre cele petrecute.

O singură piesă: »Strigoii« lui Ibsen, o cunoaștem.

Să le vedem, să le cetim, să le comentăm. Sunt atâtea întrebări de rezolvat la o piesă teatrală. Nici una nu e lipsită de pete. Nici chiar soarele nu este lamură de aur. Să găsim ce este bun în ele, ce este de a doua mână. Dacă este o piesă teatrală de valoare literară vom învăța din ea. Chiar și dacă va fi jucat slab, ceace nu credem. Dacă piesa e slabă — și atunci vom învăța ceva: cum nu se scrie o piesă teatrală, ce nu este dramatic într'ansa, cari sunt părțile negative ale frumosului.

Dar e vorba să se discute lucrurile acestea. Să nu aplaudăm ca o ceată inconștientă de clacă sămbriașă. Intr'asta zace întreg farmecul unei reprezentanții teatrale. Să guști frumsetile, să observi defectele, să compari calitățile uneia au ale celeilalte, să tragi concluzii — asta este școala teatrului. Sute și sute de probleme. Dar, pentru D-zeu, să nu tăcem tăcerea peștelui! Asta e tăcerea celui mărginit, care face-o față interesantă, simulând inteligența cea mai desăvârșită. Chiar și dacă ne vom face protrivnici de păreri, e de zece ori mai bine decât apatia omoritoare.

De va frunzări cineva jurnalele și revistele noastre peste câteva zeci de ani și va afla discuții, vehemente chiar, va zice: a pulsat o vieată în oamenii aștia, se interesau de ceva mai înalt, nu își afundau capul numai în mizeriile efemere ale zilei.

E drept, să nu ne batem capul cu ce se va spune despre noi. Noi să fim convinși despre dreptatea luptei noastre. Și vom fi numai astfel, dacă vom lupta și pe terenul acesta cultural.

Iată amănunte:

Mare meeting naționalist în Capitală. Incidentele scandaloase petrecute în camera ungurească, a căror victimă a fost deputatul român Alexandru Vaida-Voevod, a stârnit o profundă și legitimă indignare printre românii din regalitate. Studențimea universitară din Capitală, care tot'dauna a avut ca ideal chestia națională, a convocat pe cetățeni la un mare meeting de protestare în sala Dacia, pe Duminecă 3 Iunie, la orele 3 p. m., pentru a protesta contra brutalităților săvârșite în parlamentul maghiar.

Vor lua parte la meeting toate societățile studențești din Capitală și Iași, precum și delegațiuni de macedoneni, basarabeni și transilvăneni.

După meeting va avea loc o procesiune pe strădele Capitalei.

Comitetul societății studenților în medicină a hotărât ca Duminecă după prânz, într'o ședință solemnă, să proclame membru de onoare al societății pe dl dr. Vaida-Voevod.

Telegrama studenților în medicină: »Societatea studenților în medicină din București unind glasul ei de protestare la simțământul de indignare al tuturor oamenilor civilizați față de călcarea dreptului celui mai sfânt, vă asigură de iubirea ei profundă.«

Felicitări lui Vaida. Comitetul cercului »Presa« a dispus trimiterea următoarei telegramă dlui Al. Vaida-Voevod:

»Cercul »Presa« al ziaristilor din România trimite energicului și adevăratului patriot Alexandru Vaida, expresiunea întregii lor admirațiuni și înfierează sălbatica inscenare îndreptată împotriva sa.

»Intreaga presă română urmărește cu atenție activitatea sa și-i urează să iasă triumfător din lupta întreprinsă, asigurându-l de întregul ei sprijin.

Telegramă din Tulcea. Din Tulcea i-s'a trimis următoarea telegramă:

»De te-ar mai huidui și scoate afară cu forța și chiar ucide, dar adevărul neîncetat mă spune-l sus și tare! Asta nu ți-e numai dreptul ci chiar datorința pentru binele neamului românesc. (ss) Tulea, Stinghe, Vasilescu, Țăranu dela »Banca generală română«.

O telegramă călduroasă au trimis apoi și românii ardeleni. Nu o putem publica din cauza de — procuror.

Boemii despre cari auzisem în Viena numai cuvinte de batjocură și de dispreț, și-au ridicat un teatru național prin subscripție publică benevolă.

În câteva luni s'au adunat două milioane. S'a clădit un palat strălucit. După câțiva ani însă un foc nemilos a distrus întreagă clădirea.

Boemii nu au descurajat — au subscris din nou liste. În decurs de câteva săptămâni s'au adunat alte două milioane — punând fiecare dinarul său, cel bogat miile, cel sărac creițărașii agonisiți din greu. Și părerea mea s'a schimbat în urma celor ce am văzut. Batjocuririle auzite la adresa boemilor s'au prefăcut în laude, căci un neam care-și prețuiește cultura atâta e vrednic de laudă.

Să nu fim noi în stare să dăm cel puțin a zecea parte din dragostea boemilor față de literatura lor, limbei și literaturii noastre? Să nu ne știm lua exemplul dela alte neamuri, cari au avut să sufere asemenea nouă?

De aceea să folosim momentul. Și să facem pași înainte. Să băgăm de seamă cât suntem de înapoiți, căci recunoscând aceasta ne este numai în favorul nostru — vom căuta medicina trebuincioasă.

Să dăm de medicamente. Să ne consultăm. Fiecare, care-și simte puterile, să ia parte activă.

Momentele, pe cari le trăim cer fapte pozitive și pe terenul acesta. Să le facem deci.

După-cum s'a anunțat deja prin gazete, dnul Bârsan va aduce o serie întreagă de noutăți teatrale. Partea cea mai mare ne este necunoscută.

Deschideți deci porți largi teatrului românesc. Să nu descurajăm. Trupa noastră e mică, e neînsemnată pentru un neam ca al nostru. Dar pe cătură cu picătură se adună și străbat piatra cea mai solidă. Să ne cuprindem de dragostea de neam și vom merge înainte.

Frazele frumoase, de cari facem, vai, de atâtea ori abuz, să le punem în practică. Să luăm drept busolă ținuta deputaților noștri. Cu aceeași severanță să lucrăm și în direcție culturală. Să ne pătrundem de convingerea, că nu sprijinim numai pe dl Zah. Bârsan și trupa sa, dacă mergem la teatru, ci că este datoria noastră cea mai sfântă să fim de față la manifestațiile acestea de înaintare.

Așa făceau și boierii români de prin 1830 când au fondat »Societatea filarmonică« în frunte cu Ioan Câmpineanu și Ioan Eliade-Rădulescu având ca profesor de declamație pe Aristia, unul dintre primii actori români.

În 1819 Ioan Văcărescu scria un prolog pentru teatru românesc, în care spunea prin grație bătrânului Saturn:

»V'am dat teatru, vi-l păstrați
Ca un lăcaș de muze,
Cu el curând veți fi vestiți
Prin vești departe duse.

În el năravuri îndreptați
Dați ascuțiri la minte:
Podoabe limbii voastre dați
Cu românești cuvinte!«

Versurile sunt slabe pentru urechile noastre

Comisia de imunitate în ședința sa de Miercuri s'a ocupat sub prezidenția lui Hentaller de chestia vătămării imunității lui Vaida. Comisia l-a ales pe Héderváry de referent al chestiei. La ședință a luat parte și deputatul Maniu, care provocându-se la ziarul camerei, declară, că susține toate vătămările înșinate deja nemai înșinând alta. Ca martori numește pe deputații Brediceanu, Mihali, Vlad și pe sine. Din vorbirea deputatului Maniu s'a constatat, că pe Vaida l-au înzultat în măsură mai mare ori mai mică deputații Horváth József (din cercul Nagyvássonv), Somogyi, Szentiványi, Hentaller, Markós, Horváth Gyula, Ráth, Leszkay și președintele Justh.

Aceasta din urmă pentru că a aprobat procedura statarială a deputatilor acuzați. Comisia constatând apoi, că vicepreședintele ei, Hentaller, fiind între acuzați nu poate conduce pertractările, a decis chemarea telegrafică a președintelui ei, Gái Sándor, care se află la Reghin. S'a decis în fine anchetarea chestiei.

»Voce de populo» în primul său articol dela 12 Iunie se ocupă pe larg de afacerea Vaida.

Excelenții noștri frați dela Fiume iau în caldă apărare drepturile deputatului Vaida, și peste tot ale naționalităților.

SITUAȚIA.

Criza guvernamentală s'a accentuat în mai multe rânduri, atât în legătură cu tranșacțiunea economică, cât mai ales în legătură cu garanțiile constituționale ale lui Andrassy.

Aceste garanții însă nu sunt cauza căderii guvernului, ci pot fi cel mult pretext. Adevărata cauză a căderii actualului guvern sunt multele minciuni, cu cari au sedus țara. Acestea sunt următoarele:

Actualul guvern a promis politică națională, promovarea dreptului public, democrație, pace cu regele și reforme prielnice — și a făcut contrarul. A încheiat pact cu Coroana, angajându-se a introduce sufragiul universal, dar cu intențiune de a-l tot amâna, până va putea, și pe urmă va demisiona. S'a obligat tot în acest pact să ridice contingentul de recruți. Acest obligament însă

de astăzi, dar simțemintele exprimate sunt diamante, pe cari să le dorim și în inimile noastre.

Și încă una. În mâinile d-voastră — a publicului, — zace destinul teatrului nostru. După-cum veți primi prestațiunile trupei de astăzi, astfel să va desvolta și viitorul nostru teatru. După cum veți râde fără de înțeles la orice vorbă, după-cum veți pricepe, vă veți da osteneala — la început — să pricepeți piesele teatrale, astfel se vor desgusta sau vor prinde dragoste de muncă actorii noștri.

Suntem încă în copilăria teatrului. Creșteți-l mare. Sunteți părinții lui, pe cari vă va face responsabili viitorul.

Un cronicar al unui ziar franțuzesc (Brisson în »Le temps») povestește o anecdotă din viața actorului Frideric Lemaître. L. a fost unul dintre cei mai mari actori ai Franței, incarnația absolută a romantismului pe scenă.

După o viață de vagabond, Lemaître crede, că are calități de actor și se prezintă într-o bună dimineață unui director de teatru de a doua mână. Directorul bătrân îl întreabă, după ce

în jos l-a tăgăduit A promis independența economică, fără a o putea obține.

Și alte multe angajamente și-a luat guvernul atât în sus, cât și în jos, ca să nu se achite de nici unul din ele.

Armonia dintre guvern și Coroană s'a zdruncnat. Andrassy, care pusese termen pentru aprobarea prealabilă din partea regelui a proiectelor sale pe 15 Iunie, l-a mai amânat până la sfârșitul lunii. Atunci probabil va urmă căderea guvernului.

Increderea alegătorilor față de guvern asemenea a căzut mult, iar în sânul partidului independist s'au produs neînțelegeri. Câțiva deputați kossuthiști, fără să se fi adresat partidului au anunțat în cameră mai multe propuneri atât agrare-democratice, cât și 48-iste radicale. Presa coaliției atacă procedura și ținuta acestor deputați, cari sunt Nagy Emil, Mérey, Baross, Okolicsányi și Farkasházy.

De aceste propuneri se spune, că a fost informat fostul ministru Polónyi, care acum s'a pus din nou pe lucru, voind să grupeze o parte din kossuthiști într'un *partid 48-ist popular radical*.

Camera.

Revenind asupra ședinței de Mercuri ținem să constatăm, că ministrul de justiție Günther a rivalizat cu d'alde Nagy György în a înjura și amenința pe naționaliști.

Când deputatul Goldiș în desfășurarea interpelației sale afirmă, că în Ungaria sunt mai multe procese de presă, decât în Țara muscalului, s'a născut un tumult îngrozitor, iar ministru Günther s'a sculat de pe fotoliul de catifea roșie și mergând amenințător spre Goldiș, a strigat: *D-voastră sunteți de vină.*

La ordinea de zi a vorbit din partea croaților (în limba croată) deputatul *Magdici*.

Deputatul *Buza* a interelat în chestia defraudărilor întâmplare la fondurile partidului socialist. Ministrul Andrassy a răspuns, că nu poate porni anchetă cu privire administrarea banilor unui partid politic, căci s'ar forma caz de precedentă și

sta declară că vrea să joace în comedie. — »Ai o voce bună?» Lemaître dă un muget.

»Excelent«, îi zice bătrânul, ai să faci pe *leul* în »Piram și Tisbe«.

Directorul de teatru nu i-a recunoscut talentul. Trei ani de zile a trebuit să se sbuciume sărmanul Lemaître răcnind ca un leu, îmbrăcându-se în piele de leu, sau servind ca paj cu vre-o 20—30 de cuvinte pe seară. Abia mai târziu s'a muls din mediul nepotrivit și și-a început cariera strălucită.

Vreți să fiți directorul de teatru, care-l pune pe Zaharie Bârsan să răcnească numai? Aveți rolul acestui director.

Vă stă în putință să dați mână de ajutor dlui B., să-i descoperiți calitățile.

De nu veți face aceasta va fi rău nu numai pentru dl Zah. Bârsan, care se va închide în sine, ci și pentru bietul director de teatru — în cazul nostru, pentru noi toți.

Lipsca 1907, 10 Iunie n.

alt guvern s'ar putea ingera în administrarea banilor tuturor partidelor politice.

În ședința de ieri au luat cuvântul la proiectele lui Kossuth, Purici, Vlad și Brlici.

Purici a vorbit o oră, expunând punctul de vedere croat și protestând în contra proiectului, care intenționează turburarea bunelor relațiuni dintre cele două națiuni. Dacă proiectul ar ajunge lege, zice Purici, croații nu o vor considera ca justificată. Niciodată nu vor abdice de drepturile limbei croate.

Vlad: Pretenziunile croaților le ține de îndreptățite. Nu stă principiul, că e necesară limba maghiară în Croația din punctul de vedere al unității limbii, pentru că atunci și în chestia comandai în armata comună e corectă pretenziunea comandai germane, pentru că așa cere interesul de serviciu.

Gaal: Lingușești Viena!

Vlad: Ținuta croaților o ține motivată și o aprobă.

Hódy: Supilo, îți gratulăm pentru noul aliat.

Supilo (ungurește): Trăiască limba croată.

Vlad: Nu aprobă nici tendința de a se înțelege ungurește cu publicul din Croația.

Popovici Dușan: E trist, că românii trebuie să aperse punctul de vedere croat.

Supilo: E trist zău, că ei ne apără drepturile noastre.

Zagorac: Ministrul croat să învețe dela români cum trebuie apărat dreptul croat. (Sgomot în băncile croaților).

Vlad se ocupă apoi cu proiectul despre reforma salariilor, pe care l-ar primi, dacă n'ar fi împreunate ambele proiecte despre căile ferate.

Hódy: Emigrați. S'ar curăți a eral.

Vlad înșiră pretenziunile croaților și dovedește, că ele se bazează pe lege.

Baloghy: Frumoasă alianță. Sărutați-vă. (Mare sgomot. Interruperi în limba croată: Apără drepturile noastre. Are dreptate).

Justh János: Dar și acuma minte, pentru că apără afirmațiuni mincinoase.

Vlad: Crede, că Francisc Kossuth e părintele bun al funcționarilor dela tren, dar dacă le este tată bun, atunci trebuie să fie lângă el și un tată vitreg și acesta nu e nime altul, decât — secretarul de stat Szerényi. (Contraziceri). Nu primește proiectul nici în general.

Beck Lajos: Pentru asta nu plângem noi, fi liniștit.

Brlici vorbește croatește până aproape de 3 ore, protestând energic în contra limbei maghiare și prezentând o rezoluție, în care cere, ca proiectul pragmaticei de serviciu să-l înapoieze camera guvernului cu îndrumarea, ca să între în pertractări cu guvernul croat cu privire la punctele, cari vatămă pe croați și să l modifice conform înțelegerilor ce le vor avea.

Ședința se ridică la orele 3.

Din România.

Congresul farmaciștilor. Astăzi la ora 9 dim. s'a deschis în capitală în sala clubului german Congresul farmaciștilor, sub președinția dlui dr. N. Angelescu farmacist.

Au azistat vre-o 5 de farmaciști.

Dl dr. Duma inspector sanitar a reprezentat la acest congres Direcția Sanitară.

Del dinău a vorbit dl farmacist dr. N. Angelescu.

D-sa a adus mulțumiri ministrului de interne, pentru că a trimis un reprezentant la acest congres. După aceea a relevat progresele ce a făcut farmacia în țara noastră.

D-sa insistă asupra lipsurilor ce se mai observă, și în special asupra chestiunii drogherilor și roagă pe delegatul ministerului de interne să aducă la cunoștința ministrului de interne

ZIEGLER AGOSTON,
(proprietarul firmei ZIEGLER FERENCZ),
bandajist academic, furnisorul curții regale, atelier de instrumente medicale-chirurgicale — UJVIDEK.

Pregătesc tot felul de instrumente medicale și de chirurg. mâni, picioare artificiale, preparate ortopedice, corsete, clistere, irigatore, injectoare pentru organele sexuale femeiești; cearșafuri de pat de gumă pentru copii și lăuze, perini cu aer comprimat, oale de noapte pentru bolnavi, mașini electrice, în sfârșit tot de ce au trebuință bolnavii, medicii, moașele, friseurii să capătă la mine cu prețurile cele mai ieftine.

La dorință trimitem prețuri curente franco și gratis.

doleanțele farmaciștilor cari de altfel sunt modeste.

Dl Hențescu felicită pe dl Angelescu pentru că a fost ales deputat al Colegiului II din Ilfov și își exprimă speranța că d-sa va ști să apere în cameră interesele farmaciștilor.

Dl Nicolau, vice-președintele Soc. farmaciștilor exprimă credința că această societate va prospera tot mai mult.

D-sa a prezentat Congresiștilor un elegant și frumos volum »Farmaciștii noștri« care cuprinde biografiile și fotografiile farmaciștilor din țară și care se va vinde în folosul Societății.

Dl Trandafirescu secretarul Societății, citește darea de seamă a Societății.

Dl Risdorfer, casierul Societății arată că Societatea dispune azi de un fond de 44.000 lei.

Se rezolvă mai multe chestiuni de ordin profesional după care ședința s'a ridicat.

Starea semănăturilor. Telegramme primite la ministerul de domenii arată că în ultimele zile au căzut pioi abundente în Moldova.

În Muntenia și Dobrogea n'a ploat însă de cât foarte puțin.

Totuș cantitatea de apă obținută a folosit foarte mult semănăturilor.

Porumburile care păreau compromise în majoritatea lor sunt acum aproape asigurate, iar cele bunicele au o înfățișare foarte bună.

Dacă porumburile vor găsi condiții bune de vegetație până la sfârșit, vor compensa chiar pierderile pe cari le vom avea dela grâne.

Lipsa de furaj nu se mai resimte; melurile sunt bunicele unde s'au menținut.

Semănăturile de grâu care s'au menținut în bună stare până la 18—19 Mai, s'au îndreptat cu totul, iar cele care erau rele atunci vor deveni mai puțin de cât mediocre.

În sfârșit ploile au schimbat cu totul starea câmpului și au înveselit mult pre agricultorii cari credeau întreaga recoltă pierdută.

Din străinătate.

Franța.

Greva vierilor. De câteva zile s'a declarat greva vierilor francezi. Această grevă procură mare bătaie de cap autorităților. Reprezentanța și primarii dela 150 comune și-au dat demisia din cauza acestei greve, după cum anunță »Figaro«

Muntenegru.

Principele Nichita a fost primit ieri în audiență din partea regelui, împreună cu doctorul și cu adjutantul său. Aseară a luat parte principele la prânzul de curte. Prințul va călători în Franța la băile Contrexetille, suferind de reumă.

Rusia.

O nouă conjurație. Se anunță din Petersburg, că în portul Kronstadt poliția secretă a dat de urmele unei extinse conjurații, în fruntea căreia stăteau funcționarii portului, precum și studenții Petrov și Samoilov. S'au făcut numeroase arestări. Între arestați sunt multe femei.

Persia.

Răscoala cuprinde tot mai mult teren. Răscoalații au pușcat cu tunurile asupra trupelor guvernului, cari nu erau provăzute cu tunuri. Chanul Daud, comandantul trupelor guvernului, a alungat pe răscoalați cu 2 mii de călăreți.

Portugalia.

Conjurație în contra regelui. Ziarul »Daily News« este informat din Lisabona, că s'a descoperit între aristocrație o conjurație, care avea de scop detronizarea dinastiei actuale și ridicarea pe tron a ramurei de Braganza. Mai mulți dintre aristocrați au fost arestați.

Grecia.

Principele George, al doilea fiu a regelui Greciei, s'a logodit cu Maria, unica fiică a ducelui Roland Bonaparte. Principele George e de 35 ani, iar mireasa de 25. Mama miresei e fiica lui Blanc anteprenorul ruletei din Montecarlo. Ducele Roland a luat în căsătorie multe nilioane, așa că mireasa prințului George este una dintre cele mai bogate moștenitoare din casele princiare. Ducele Roland Bonaparte se trage din ramura mai veche Bonaparte și s'a distins cu deosebire prin cercetările făcute pe terenul etnografic. El are în Franța cea mai mare bibliotecă particulară, iar în Paris e cunoscut pomposul său palat.

Din Bihor.

Un turneu de examene.

Am fost invitat de fratele Petru Cipou, comisarul examenelor din protopopiatul Peșteșuii, — ca să iau și eu parte la unele din examene.

Astfel în societatea dlui protopop Alexandru Muntean a lui Vasile, Petru Cipou comisar, Iosif Tărău referentul consistorului din Oradea mare, — am luat parte la 3 examene.

În Valea neagră: călișoara laterală ce duce din drumul țării spre Vaiea-neagră, e presărată des cu bolovani, sușuri, coborșuri, împrejmuită de o pădure deasă de fag, din afunzimea căreia să auzia în legănatul răsunerului doina românașului, ce-și paștea vitele nu departe de călișoara șerpuitoare pe care treceam noi.

»Nori negrii duși de vânturi, să țârle pe șesuri se lasă pe pământ... și ploaia începe a cădea mărunță și deasă, iar noi moțâiți cum stam în căruță vorbiam câte de toate. Dl Tărău pune în discuție legea lui Apponyi, eu vorbesc de apropiata criză a guvernului zis: »mare« și »naționalist«, pesimistul Petrea nost își infundă fața în pumni exclamând din adâncul inimii: Doamne! oare ce-a mai fi de neamul nostru!

Iar simpaticul, cu un natura la vioiu și optimistul părinte Alex. Muntean ne incuraja, nu vă temeți băieți! »Căci românul în veci nu pier«

Apoi scoate o carte și începe a citi — cu ochi, cu mână, cu trup cu tot, de se cutremură căruța — iar noi îl ascultam cu drag — cu gurile căscate — cari sunt închise din când în când de zdruncinătura puternică a căruței.

Cum să nu-l ascuți cu drag când îți cetește despre jubileul lui Ștefan cel mare.

Pe la sfârșitul istorisirii ajungem la locul destinat — în Valea-neagră.

Aici se află un părinte tocmai după voința poetului nostru O. Goga, adevărat »un bătrân cu chip de apostol«, care grijește creștinii de legea românească, păstrează tradițiile vechi ale toiagului de păstorire. Și mai presus de toate găsim la acest moșneag însușirile adevăraților »părinți«: acea caldă și senină intimitate cu sufletele credincioșilor, aceea înțelepciune bună, care înțelege nevoile unei vieți patriarhale și găsește îndrumările trebuincioase.

Acest moșneag e vechiul, istoricul »popă românesc«, cel mai vechiu și cel mai puternic stâlp al vieții noastre de veacuri.

Și astfel e părintele de aici, iar dascăl: e feciorul popii: Ioan Butiri.

Înainte de a începe examenul privesc școala, și îndată îmi vin în minte cuvintele: Cum e școala, așa-i și învățătorul.

Dar la sfârșitul examenului m'am convins pe deplin, că zicătoarea aceasta e o frază goală, și mai bine s'ar potrivi așa: Cum e învățătorul, așa-i și școala.

Nu edificiul pompos al școlii a arătat rezultatul neașteptat al examenului, ci însuflețirea dascălului Ioan Butiri, bine știind el, că din mlađitele acestea nevinovate, cari astăzi stau în băncile școlii — se va închea poporul românesc de mâine.

Nu edificiul pompos al școlii a făcut din valenegreni oameni conștii de sine, atunci când interesul neamului cerca sprijinirea și unirea tuturor românilor sub acelaș steag național — ci vorbele și povețele ieșite din gura unui părinte

adevărat cu chip de apostol, iar nu de acela care predică apă și bea vin.

În ziua următoare am continuat cu examenul în Bezna. Bezna! Ce loc de durere! ce loc de tristă amintire! Și zău era groasă bezna pe la Bezna, nu pentru că norii negri învăleau coastele dealurilor în vâlșul lor întunecat, ci pentru că acolo își are reședința cel care și-a spurcat căbul de mult... acela, care-i pierdut de tot pentru neam șovinistul popă filomaghiar: Klintok.

Tot aici are Klintok și o mână dreaptă, și anume pe părintele Câmpean, care până acum e numai »crezul pierdut pentru neam«... (el însuș a mărturisit aceasta.)

Acest om e cu mintea bună dar nu-i cu gândul curat — cum zice românul.

Știi pentru ce?

Pentru că el a dat inițiativa înființării unei școli de stat.

Și păcat de Dzeu să te gândești la așa ceva, când dascălul Tripon a arătat un rezultat așa de bun, cu băieții puținei ce-i avea.

Zic puținei, fiindcă obligați la școală sunt 220 iar la examen abia au luat parte 60, că vezi bine așa-i țaranul nostru, când să desprimăvărează își ia băiatul dela școală și l pune lângă vaca ce o are, iar toamna se trezește românul nostru, că pe lângă vacă mai are acum și un vițel — la care numai coarne i-ar mai trebui.

De aici și poporul stă foarte slab — în toate privințele — fiindcă nu au conducători cum se cade.

Ba chiar și la examen murmurau vre-o câțiva în contra vorbirii românești a părintelui Munteanu și a comisarului Cipou — sigur spioni de alui Ciintoc.

Dl Câmpean ar putea zice:

»La noi e putred mărul nu-i chip de curățire și tot ce se așteaptă sunt simburii din el. Aceștia cer plantare, silință și unire«.

Și dl Câmpeanu tot vrea să înființeze școală de stat.

Dela Bezna ne-am continuat drumul apucat spre Fecetău.

În comuna aceasta începând dela opincă până la cei mai mari — toți sunt români buni.

Dascăl, popă și notar, toți pleacă din acelaș punct și se întâlnesc în centrul acelei puteri, din care izvorește o iubire curat adevărată față de tot ce-i românesc — față de cauza română — arătată nu numai prin vorbe făcătoare, că: »lehet valaki jó román, a miért magyarul beszél...« (alu-zie la o d-nă preuteasă).

Dar să ne aducem aminte, că în trupul nostru »nu mai putem trăi ca strămoșii noștri cu sentimente românești, dar cu cultura străină.«

Așa d-nă! sentimentele aratăți-le prin dulcea limbă românească și atunci »lehetsz jó román...«

Dascălul de aici Aron Bulzan nu înzadar și-a serbat jubileul de 25 ani pe cariera dascălească, dar e și versat întru toate câte-i pretind chemarea lui de adevărat apostol al feceteanilor.

E cam lung șirul anilor de când acest dascăl străbate câmpul mărcinos, curățându-l de orice neghină, mai ales de plantele parazite, cari în timpul din urmă, par a-și vârî rădăcinile lor pe ruinele neamului nostru...

Sarcina spinoasă de-a educa în decursul unui pătrar de veac — e foarte grea, mai ales dacă ne aducem aminte de zilele ce se află într'un pătrar de veac, dar încă câte oare.

Și dl Bulzan în fiecare oară a trebuit să-și bată gura, să-și strice plumămii — nu pentru recompensa ce i-s'a oferit, ci pentru înaintarea, luminarea și deșteptarea aceluși neam, din care nu-i rușine — cum multora li-e — a face și d-lui parte și a se numi cu falnicul și strămoșescul și gloriosul nume de roman.

Examenul a decurs foarte bine și în decursul lui s'au întâmplat următoarele scene:

În ora de limba maghiară, un băiețan scria la tablă o zicere unguerească, când deodată ne trezim în față cu un țaran: »O vorbă unguerească să nu mai aud! Că doară aici e școală românească?« — zise țaranul.

Iar dl comisar se oprește, îi spune băiatului iubirea de neam, ce o are acel țaran, îl îndeamnă îl sfătuiește, ca și el așa să fie când a fi mare făcându-l cala urmă în semn de mulțumită să-i sărute mâna țaranului — și era îndestulit țaranul nostru.

La sfârșitul examenului după vorbirea înflăcărată a părintelui Muntean — în care între altele zice:

...Iar coardele inimii mele sunt frământate de o mișcare și zguduire grea de stăpânit când mă gândesc la acele mari și sfinte vremuri:

Mă cufund ca într-o mare de visări dulci și senine și în jur par-că-mi colindă dulci și mândre pri-

Sau văd nopți ce întind-de asupra-mi oceanele

Zile cu trei sori în frunte, verzi dumbrăvi și fi-

Cu izvoare, ale gândirii și cu riuri de cântări.

S'apoi iarăș:

»Multi e dulce și frumoasă
Limba ce-o vorbim
Altă limbă armonioasă
Ca ea nu găsim...

Această vorbire așa impresie adâncă a făcut asupra ascultătorilor, încât la urmă un țaran cu ochii scăldați în lacrimi, iute se desprinde din șirul celorlalți, își face sămnuț sfintei cruci, se pleacă până în pământ și numai după aceea sărută mâna părintelui Muntean.

Așa în chipul descris au decurs examenele dela școlile naționale române gr. ort. din Valea-neagră, Bezna, și Fechetău.

Când scriu acestea șire mă gândesc la »școala națională«, pe care mânei celei negre i-a succes, ca cu ajutorul mânei... aceleia, pe care noi românii am ținut-o de pază, de îndurătoare pentru noi, — să ne maghiarizeze școala noastră...

Și acum nu mai ținem minte!

Ar fi o lașitate! Făr vom aștepta momentul când... căci astfel e românul și român sunt eu și sub jugul dușman nu-mi plec capul meu!...

De altcum mai aștepte »Deus ex machina« a marelui imperiu maghiar, că nu prin proiecte se poate cârmui soarta unui neam, aceasta o lăsăm să o resoalve numai *timpul* ! Căci »nu sunt vremile sub cârma omului, ci bietul om sub cârma vremii...«

Deci să ținem cont de legea și revoluțiunea naturală, pentru că »nu va trece timp îndelungat până ce hotarele geografice își vor pierde cu desăvârșire însemnătatea și popoarele se vor organiza pe baze curate etnice, când granițele statului vor fi congruente cu granițele teritoriului locuit de poporul de aceeaș limbă«. (V. Pesti Hirlap).

De încheiere mă adresez către domni bihoreni cu vorbele lui Cicero: Până când și până unde tot așa, cu nepăsarea!

S'a agitat de mult prin presa noastră despre organizarea națională!

Și noi nici, că vrem să știm...

Dar vestea adusă de dl Tărău, că peste puțin timp vor începe la lucrul de mult trimbițat, de mult dorit și indispensabil, dacă voim să ne lăudăm cu programul nostru național român, la din contră el se va termina c'un fiasco cumplit.

Și acum, când acestea șire vor vedea lumina tiparului nu rămâne numai dorința mea, ci a tuturor românilor de bine, deci pe lucru și toți căți suntem de aceleași principii să ne vedem sănătoși la începerea organizării noastre, la care cu drag voiu lua parte și eu.

Aușeu. *Augustin Maior.*

Prigonirea românilor din Beiuș.

Aproape zilnic se întâmplă în Beiuș câte un lucru senzațional. Administrația nu lasă nici o zi fără senzație.

Cine a petrecut cu atențiune cele ce se desfășoară în Beiuș, îndeosebi de când se plănuieste protestare contra proiectului lui Apponyi, va vedea o prigonire sistematică pusă la cale contra tuturor luptătorilor de bine, în sfârșit nu e nici lucru greu să ații nod în papură. Până acum au fost ascultați și duși la protocol, oameni, despre cari — se zice — c'au agitat contra statului și infiltrază în sufletul țaranului român dușmănie și ură față de tot ce e străin. Cei cu judecata calmă, știu însă, cât de neîntemeiate sunt aceste bănuiele și acuze ridicate contra celor ce numai pace voiesc.

E bine! Aceasta nedreptate suntem obișnuiți a o suferi adeseori.

Să ni-se spună, oare ce motiv au aflat, ca să prigonească pe câțiva domni și dame din Beiuș, cari cântă în biserică.

Lucrul stă astfel. După ce s'a isprăvit cu investigația contra celor patru români, despre care s'a raportat în unul din nr-ii mai recentți ai ziaru-

lui nostru, au trebuit să vină alții la rând și fiindcă n'au mai găsit alți agitatori, au trebuit căutați, ș'au căzut soarta pe câțiva domni și dame, cari au învățat liturgia puse pe note de cutareva compozitor bisericesc. În una din Duminicile după Paști au fost invitați la Nimuești și fiind pe vremea sosirii lor, slujbă dumnezească în biserică, au cântat în cor, au preamărit pe Dzeul puterilor, pe Dzeul drept și atât de bun, care suferă multă lume ticăloasă pe acest pământ. Și vezi și aceștia au păcătuit. Cum au cutezat să se roage lui Dzeu fără nici o îngăduință prealabilă din partea stăpânirii? Și acum toți sunt trași în disciplinar. A fost ascultat din partea protopretorelui mai înainte dl M. Cosma, care a condus la Mezieș corul. A arătat în ce mare rătăcire, sunt cei ce fac capital din acest lucru plăcut lui Dzeu.

A fost ascultat apoi conducătorul corului A. Meze, măestru.

— Dta ai condus la Paști corul? îi zice protopretorele Horváth.

— Eu — fu răspunsul.

— Iți interzic să nu conduci corul.

— Aceasta poruncă nu mi-o poți da mie, ci supușilor d-tale. Eu sunt maestru independent. Nu atârni dela nimeni și nu mă poate nimeni opri să nu conduc un cor, ce cântă pentru prea mărirea lui Dumnezeu.

— Am să te pedepsesc aspru.

O poți face, și nici nu mă împotrivesc, dar corul tot eu îl voiu conduce.

A urmat apoi la rând. I. Cosma.

— Ești corist?

— Da! Am fost corist, sunt și voiu fi, cât voiu mai avea glas și putere.

Și așa decurge toată treaba, sunt ascultate și damele și d-șoarele din cor. Ce ușor e martiragiul în Bihor...

Banditism în dietă.

Sub titlul de mai sus »Népszava« dela 13 Iunie scrie următorul articol:

»Cine în prezent vrea să-și îndeplinească în parlament datoria ca opozant, ajuge în stare într'adevăr primejdioasă. Mai sigur poate să umble omul cu buzunarele pline de bani prin pădurea Bakony, de cât cu păreri opozante în palatul strălucit de pe malurile Dunărei. Pentru că încontra tâlharilor din Bakony te apără pușca, revolverul, ciomagul plumbuit, dar facontra bandiților din parlamentul ungar nu te apără nici arma nici legea, nici cinstea. Acuma este oprită din acel palat, în loc de lege, domnește dreptul pumnului, iar cinstea se retrage străină în câte un colț mai liniștit al palatului strălucit. Unde se fac legile pentru Ungaria, acolo domnesc bandiții guralivi, acolo se răzgăește terorismul fără margini și a devenit regulament înăbușirea cu puterea a părerilor minorității.

Lume de banditism este acum în dieta ungară. Niște băiețoi necopți, niște mucoși, cari fără mandat ar fi niște nule complete, înzultă persoane și partid cari nu sunt de față, și le oferă ștreang și spânzurătoare. Partidul guvernamental, îngrășat de desrăul parlamentar, care pe când era minoritate, față de toate majoritățile, uza de libertate fără margini, ba își arogă chiar și licență, acum samănă asupra unei inime minorități, asupra singurului partid opozant și-l turtește cu brutalitatea. Cei cari nu de mult făceau sport din libertatea cuvântului, acum fac sport din îmbrățișarea acestei libertăți și în chipul bandiților ameții de leorca birturilor ordinare sar asupra tuturor celor ale căror păreri supără interesele lor.

Azi iar ș'au făcut de cap nemernicii bețivani. A vorbit un deputat român, în interesul libertății de intrunire, a interpelat pe contele negru în afacerea atenatului mizerabil îndreptat încontra muncitorilor. Motiv îndestulitor ca bandiții parlamentului să-i înăbușe cu pumnul vocea. Pe d'asupra, Vasile Goldiș a îndrăznit să amintească și de atacul tâlhăresc comis asupra lui Alexandru Vaida, ba a fost așa de temerar, încât a îndrăznit să stabilească oare cari asemănări între Ungaria și Țara Muscălească, în privința prigonirilor politice. Ei bine: viforul patriotic s'a și descărcat asupra lui. Nemernicii din parlament au năvălit asupra lui cu pumnii și i-au înăbușit glasul. L-au insultat, au urlat în jurul lui ca indienii

sălbatici, i-au gesticulat cu mâinile sub nas, după ce Rakovsky a suspendat ședința pe cinci minute, ceea ce acum în limba bandită parlamentară însemnează că »szabad a vásár« (e slobod târgul!). Atacul tâlhăresc de azi devine greșos îndeosebi prin faptul că signalul l-a dat, printr'o intrerupere, însuș ministrul de justiție.

Ei bine, dacă însuș ministrul se face agitator și președintele dietei ajută »viforul«, nu trebuie să ne mire că pe bandiți de alde Somogyi Aladár și Nagy György nu-i lasă în pace virtutea banditească. A și izbucnit din ei, deplin. Luând însă în considerație că V. Goldiș, e fecior voinic, de astădată Somogyi n'a trebuit ținut cu forța să nu dea palme: când a venit rândul la fapte, s'a potolit frumușel, de sine.

După ce arată că zările guvernamentale din acea zi n'au dat amănunte despre acest scandal fiindu-le rușine, spune că situația actuală nu o poate schimba de cât sufragiul universal, — și încă ceva:

»Dacă bărbații opozanți atacați s'ar purta cu ceva mai mult curaj. Azi, de pildă, dacă V. Goldiș își aplica energie palma de gura mucoșului care i-a strigat într'una înzulte, apoi desigur se trezeau bețivani. În cele din urmă dacă e să fie scandal, fie scandal și totdeauna acela e în avans care dă prima palmă.

Durere că trebuie să declarăm, că la terorismul din parlamentul maghiar numai cu terorism se poate răspunde. Alt răspuns nu!

Să se uite și Europa la noi; să vadă Europa cultă ce stări barbare aziatice a adus pe capul nostru »luptele naționale« ale oligarhilor anti-poporali.

Acestea au trebuit să le spunem și așa a trebuit să le spunem. Iar mâne mișei din parlament, ștrengarii brutali, o să se plângă de glasul bădăran al presei și anume al presei socialiste. Deși noi în privința în chestie de grobănie într'adevăr suntem niște imitatori slabi ai domnilor din parlament și nici nu visăm, să-i ajungem vre-odată.

Revista ziarelor.

Presă se ocupă intensiv cu propunerile agrare înscrise în protocolul camerei spre acest scop din partea unor deputați kossuthiști, a lui Mezőfi și Lengyel.

Lengyel cere armată maghiară independentă, independență economică, bancă independentă, consulat maghiare independente și curte maghiară.

Farkasházy pretinde instrucție gratuită pentru popor; apărarea populației în contra abuzurilor advocaților, agenților și societăților; convertirea datoriilor micilor proprietari, ușurarea sarcinilor și împrumuturi ieftine pe seama lor; scutire de dare pentru cetățeanul, care are venit mai mic de 700 cor. anual; dare progresivă; satisfacerea serviciului sanitar public și gratuitatea lui; aruncurile comunale să nu treacă peste 45 procente, restul să fie considerat ca dare de stat, ori să se întregască din darea de venit; înființarea de noi școli de stat.

Hencz pretinde, ca guvernul să întrevină a îmbunătăți soarta celor ce se văd nevoiți a emigra și să mijlocească reîntoarcerea celor emigrați.

Mezőfi pretinde introducerea urgentă a sufragiului universal.

Hódy va înscrie azi în protocol 12 propuneri.

Aceste propuneri și peste tot deputații amintiți prin ținuta lor au produs mare nemulțumirea în sânul coaliției.

»Pester Loyd« ocupându-se cu această chestie în articol de fond constată, că »cel mai neînsemnat bărbat în sensul politic al cuvântului este țaranul de acum în Ungaria«.

»Budapesti Hirlap« apără programul kossuthist și combate, într'un lung articol, necesitatea unui nou partid din o fracțiune a kossuthiștilor.

»Az Ujság« își bate joc din acest prilej de Titiunii coaliției, cari s'au îndurat să vină în ajutorul celor mici. Sulevează apoi cu mult spirit disordinea și nedisciplină din coaliție și din partidul kossuthist.

Sfârșitul alegerilor din România.

— Corespondență particulară a «Tribunei». —

București, 13 Iunie.

Ieri s'au terminat alegerile și la colegiul III (tărănesc), care a ales numai liberali, și a-nume:

Ilfov (București) Horea Rosetti și N. Moroianu.
Argeș — Spiru Haret, ministru.
Bacău — R. Porumbaru și M. Nicolae.
Botoșani — N. Răutu.
Brăila — Gr. Petrescu.
Buzău — Dr. C. Angheliescu și I. Stănculeanu.
Covurlui — T. Thenea.
Dâmbovița — C. Câmpeanu.
Dolj — D. Boicescu și I. Peruanu.
Dorohoi — C. Romano.
Fălciu — I. G. Duca.
Gorj — Dincă Schileru.
Ialomița — Al. Săulescu.
Iași — D. Ursu.
Mehedinț — C. Armașiu și C. Țiuleanu.
Muscel — M. Moisescu.
Neamțu — I. Joaniu.
Olt — Prințul C. Brâncoveanu-Basarab.
Prahova — A. Radovici. 1 balotaj.
Putna — Simionescu-Râmnicăneanu și St. Meitani.
Roman — I. Teohari.
Romanați — C. Poroineanu.
R. Sărat — C. Gheorghiu.
Suceava — C. Sturdza și G. Moțoc.
Tecuci — Ioan Bianu, prof. universitar.
Teleorman — C. Cernescu.
Tutova — G. Diamandi.
Vaslui — V. P. Sasu.
Vlașca — N. Pascal.
Vâlcea — St. Drăghicescu.

Toți aleșii aparțin partidului liberal, care astfel are și în Senat și în Cameră majorități impozante, iar țara are în corpurile legiuitoare pe toți fiii săi distinși.

Lupta împotriva beției.

S'au speriat în Franța de relele pricinuite de băuturi spirituoase. Au făcut legi, s'au luat măsuri, căci văd că merg la peire și înjosire, dacă nu se pune stavilă răului.

Au înțeles că un popor cu mințea întunecată de băutură și cu simțirile sălbătice nu poate purta lupta cea mare pentru traiu, nici în vreme de pace, nici în războiu.

Au înțeles că beția prăpădește nu numai pe omul bătut de această patimă, dar și pe urmașii lui, chinuind și amărând pe toți cei cari stau în legătură cu bețivul ca rude, ca soție sau ca prieteni ori vecini.

Sub nume de beție nu trebuie să înțelegem numai starea aceea când dânsul e amețit, umblă împleticindu-se și izbindu-se de garduri sau rostogolindu-se prin șanțuri, ci și deprinderea de a bea regulat în fie-care zi un număr de pahare de rachiu sau de așa zise «licheururi» sau mai bine spirturi îndulcite și cu tot felul de mirodenii în ele. Ca să nu crează cineva că e rău de băut numai rachiu sau spirturi, vom spune că vinul și berea pot fi tot așa de vătămătoare, dacă numărul paharelor golate e mărișor. Un pahar de vin sau unul de bere nu poate face rău, dar păcatul e că la treaba asta e greu să te oprești la vreme. Merge vorba de-o halbă de bere sau de un pahar de vin și când colo dintr'un pahar se fac cinci, dacă nu zece: pagubă mare pentru pungă și tot așa de mare și pentru sănătate.

Într'o povăță ce ministerul treburilor dinăuntru a trimis-o nu de mult către prefecti și primari vorbește de lupta ce trebuie împotriva pimejdiei celei mari ce amenință pe poporul franțuzesc. Și cu drept cuvânt, căci în Franța se bea mai mult decât ori în ce țară alta din lume.

E acolo legea dela 1873 care pedepsește pe cei ce se vor prinde beți pe uliți, în piețe, în cafenele, în crășme și în alte locuri. Dar legea a rămas slove negre pe hârtie albă, căci cei în drept par a o fi uitat sau a o da la spate.

Deasemenea aceeaș lege oprește pe crășmari sau alți desfăcători de beuturi spirituoase a mai da de beut la inși ameții sau beți. Li oprește a vinde astfel de beuturi la tineri sub șasesprezece ani.

Cere deci ministrul să se aibă în vedere calcarăa legii și să se pedepsească vinovații.

Mai e o lege dela 1880, prin care se dă drept

primarilor a nu lăsa pe nimeni să deschiză crășme sau cafenele prin apropiere de biserici, țintirime, spitale, școli primare sau mai înalte. Dar nici în privința această nu s'a luat mai nici o măsură. Abia într'o mie de comune par a fi auzit de lege!

Ministrul cere să i-se răspundă de ce nu în seamă de lege și de ce nu se folosesc primarii de dreptul ce li-s'a dat.

Dr. Ouadé arată că pricina nu e numai nepăsarea sau interesul bănesc al unor consilieri comunali, ci îndeosebi de a nu se certa cu crășmarii, oameni cu trecere la alegeri.

La noi lupta împotriva năravului beuturii trebuie să se înceapă cu stăruință și pe toate căile. Înainte de toate pilda cea bună trebuie s'o dea oamenii cei luminați din sate și mahalale. Dacă li-s'ar vorbi celor nevoiași, zi și noapte, că beuturile spirituoase și beția sunt lucru rău și rușinos ar fi înzadar, pe câtă vreme vor vede pe dătorii de povețe bând din belșug sau chiar îmbătându-se. Pe urmă trebuie scoasă din capetele oamenilor credința că rachiu sau beuturile spirituoase dau putere. Mulți au văzut mame dând copiilor de fiță pâne muiată în rachiu ca să doarmă sau să capete putere! Bine înțeles că ar trebui mai întâiu ca inșiși apostolii cumpătării să se încredințeze că beuturile spirituoase nu dau putere sau vlagă, ci dimpotrivă slăbesc și că puterea ce par a da e o înșelăciune.

Mai îndeosebi în mahalalele orașelor, și mai mult de câteori unde în ale Bucureștilor, norodul e foarte stricat. E destul să ne uităm la așa zisele mustării sau crășme proaste și le vom vede pline până noaptea târziu, în fiecare seară de oameni tineri, cari cheltuesc tot ce au câștigat și a doua zi se duc la muncă hămeiți și ca vai de ei. Neapărat că în cele crășme nu lipsesc nici femeile (slugi sau D-zeu mai știe ce), cari în la petrecere cu bărbații.

Câtă vreme crășmele vor fi pline, la ce ne putem aștepta? La muncă încordată și cu pricepere făcută? La banii puși la case de economie? La ridicarea românilor și la scuturarea jugului sub care ne-au pus străinii ce s'au așezat între noi și se vor mai așeză? La întemeierea de căsătorii binecuvântate cu copii și cari să meargă îmbogățindu-se?

Ori cine înțelege că vom ajunge cu totul la alt sfârșit și că, dacă nu vom lua seamă, ni-se va spune în față, din ce în ce mai des și mai apăsător, că românul nu e vrednic a trăi muncind și că tot ce e în țara aceasta se datorește străinilor. Incheierea va fi că vor cere să aibă tot ei privegherea, paza și cârmuirea, ca unii ce au interese mari de apărut.

Astfel de vorbe le-au și spus pe seama noastră nu odată și le spun mereu.

Iată de ce ne bucurăm, când auzim c'o să înceapă și în mahalalele noastre mișcare de ridicare și întărire a românilor doritori de a fi stăpâni în țara lor. Unul din dușmanii împotriva cărora o să avem de purtat războiul, e și patima beției.

Cu mințea limpede se poartă și se câștigă războaiele. Cine merge la luptă cu fumurile spiritului în cap, pățește rușine.

(»Albina«.)

Dr. Lux.

SOCIALE.

Influența femeii asupra bărbatului.

Ziarele feminine berlineze s'au ocupat în ultimul timp foarte mult de influența femeii asupra bărbatului, de când a devenit un fel de modă a comentă vorba lui Bismark: »Un bărbat care vrea în adevăr să servească patria sa, trebuie să aibă o nevastă urâtă«.

Berlinezele sunt încântate de această recomandare a lui Bismark, și mai ales de modul cum a susținut-o în fața lumii cancelarul de fer.

— »Eu datoresc femeii mele ceea ce-i sunt! Un bărbat trebuie să găsească un adăpost în sinul familiei sale, și un izvor de recreațiune. Atunci el își poate vedea de treburile sale publice nejenat. Poate să se reprezinte la curte, în parlament, la școală.

Când eram plictisit de vizite, nevasta aducându-și aminte de timpul ce trebuia să acord pentru audiențe, dânsa trimitea pe cineva după mine și audiența era terminată.

Filozoful și reformatorul Ruskin dete unei fete tinere următorul sfat:

— »In mâinile voastre stă formarea caracterului omului; ce vreți să fie el aceea îl veți face«.

Spre a probă aceasta în Anglia se povestește următoarea istorioară veridică.

Lordul Eldon fu numit de regele său cancelar al statului. După ceremonia de întronare și când noul cancelar era să se retragă regele îi spuse:

»Salutări din parte-mi dnei Eldon!«

Lordul mulțumi regelui cu multe genuflexiuni și-l rugă să-i spună ce amestec putea să aibă soția sa în ceremonia aceasta.

Regele răspunse:

»Știu eu ce datoresc doamnei Eldon. Dânsa a făcut dintr'un simplu popă de sat, ca bătrânul său să devie lord-cancelar«.

Deci să ne închinăm în fața salutării influinței a femeii.

NOUȚĂȚI.

A R A D, 14 Iunie n. 1907

— **Dinstincție.** Aflăm cu plăcere, că P. C. Sa arhimandritul și vicarul episcopesc din Caransebeș, *Filaret Musta*, a fost decorat din partea M. Sale cu ordinul Coroana de fer cl. III.

Adresăm veneratului fruntaș al bisericii române sincerele noastre felicitări.

— **Deputații croați** sunt decizi a nu lua parte la desbaterea specială a proiectelor despre C. F., ci deja înainte de primirea lor în general se vor retrage, vor convoca dieta croată și vor lua o rezoluțiune, în înțelesul căreia vor adresa un manifest regelui, rugându-l să denege sancționarea proiectelor.

— **Barabás** voinde să atragă atențiunea asupra sa, dupăcum am scris, a publicat un articol vehement, în care a protestat încontra presupunerii, că el ar fi învoit a primi titlul de consilier intim. Tonul, în care a fost scris articolul, a ofențat pe ceice au primit acest titlu dintre kosuthiști. Ieri pe culoarele camerei Wekerle la apostrofat pe Barabás pentru articolul din chestie spunându-i, că nici vorbă n'a fost de distincția lui nici în consiliul de ministri, nici într'alta parte.

— **Nou avocat român.** Anunțăm cu plăcere, că dl dr. D. Moldovan, unul dintre distinși membri ai generațiunei mai noi, și-a deschis cancelarie de avocat în Sebeșul-săsesc. Frații din Sebeș și jur au câștigat în persoana d-sale nu numai un nou avocat, ci un bun apărător al tuturor cauzelor naționale.

li dorim noroc!

— **Apel.** Pentruca să previn și după putință să înlătur din proxima adunare generală ordinară a »Societății pentru fond de teatru român« orice discuție asupra taxelor restante, împreună eventual cu publicarea numelui membrilor restanțieri, precum s'a cerut și în ultima adunare generală din Lipova:

Apelez la domni membri fondatori, pe viață și mai ales la cei ordinari și îi rog, ca să își achite toate taxele restante, iar cei ordinari totodată și taxele pentru anul 1906/7:

Fiindcă voiu absentă mai mult timp de acasă și mai cu samă din motive de considerabilă economizare în speșele de încassare, mai adresez domnilor membri și rugarea, ca atât taxele restante cât și pe cele curente, să le trimită direct la »Filiata institutului »Albina« în Brașov, (Brassó); iar drept cvitanță pentru sumele trimise să considere și păstreze deocamdată recepisa liberată de oficiul postal. Brașov, în 10 Iunie n. 1907. Dr. Nicolae Vecerde, cassarul »Societății pentru fond de teatru român«.

— **Știre literară.** Cunoscutul scriitor I. L. Caragiale, sosit de curând din Berlin, la București a adus cu sine 2 piese nouă: »Titică Soțirescu & C-ia«, comedie în 4 acte, și »Urmasul« tragedie în 3 acte.

Aceste piese vor fi jucate în viitoarea stagiune a Teatrului Național.

- **Convocări.** Cu ocaziunea încheierii anului școlar 1906/7 dela gimnaziul gr.-or. român public din Brad se împlinesc 10 ani de când absolvat acest gimnaziu, drept aceea reîmpărtășim tuturor iubitorilor noștri colegi ca în telesul »Legământului de frăție« încheiat la 26 Iunie, 1897, a satisface cu drag promisiunii de a se prezenta fiecare pe ziua de 29 Iunie v. 1907 (sf. Petru și Pavel) în comuna Brad pentru a ne cunoaște și a perpetua și mai departe prietăria noastră. La revedere! Mihăleni, 14 Iunie 1907. Georgiu Almășan, paroh gr.-or. rom. Petru Câmpean, capelan gr.-or. în Brad.

- Conform concluderilor conferinței trecute în Semeș la 20 Octombrie (8 Noemvrie), s-a convocat conferința a II-a pe 29 Iunie st. n. la școala de aplicație a institutului pedagogic din Arad. Programa: 1. Chemarea Duhului sfânt (17 ore). 2. Participare la examen și la expoziția lucrurilor manuale ale școlii de aplicație la 8-10 ore. 3. Deschiderea conferinței și prezentarea oaspeților. 4. Raportul biroului. 5. Prezentarea prezenților și încas. taxelor. 6. Cea mai interesantă parte din partea dlor Ioan Costa, profesor și Nicolae Ștefu inv. ca disertanți oficioși. »Desvoltarea puterii tehnice spirituale la copii«. Dis. de dl Ioan Ardelean, inv. la școlile de băieți. 8. Executarea concluzelor adunării gen. de comit. cent. 9. Raportul comisiunilor. 10. Discuțiuni asupra noului plan de învățământ. 11. Raportul privitor la adunarea gen. ce se va ține pe 12 Iunie. 12. Propuneri și interpelări. 13. Defigerea lui pentru proxima conferință. Măndruloș la Măndruloș (3 Iunie) 1907. Ioan Vancu, președinte. Ioan Cristea, notar.

- **Tunelul Simplon** amenință cu prăbușirea: anunță din Berna că galeria paralelă la tunelul Simplon, în urma enormei presiuni a muntelui în unele părți amenințată cu prăbușirea, arece galeria e zidită numai în parte. Săptămîna dacă galeria trebuie să fie zidită să fie terminată la fel cu cel de al doilea tunel a fost încă hotărâtă.

- În »La Revue«, doctorul J. Hericourt scrie articol intitulat: »Medicii ca izvor de boală. În cea mai mare parte din medicii actuali sunt de o cantitate deșgustătoare. Ei nu se ocupă de atmosfera bolnavului, de igiena lui, ci atunci când sunt chemați îl consultă în grabă, încasează de consultație și pleacă. Unde e mila, simțul de compasiune care trebuie să îl caracterizeze pe medic, unde de orice?..»

- În »La Revue«, doctorul J. Hericourt scrie articol intitulat: »Medicii ca izvor de boală. În cea mai mare parte din medicii actuali sunt de o cantitate deșgustătoare. Ei nu se ocupă de atmosfera bolnavului, de igiena lui, ci atunci când sunt chemați îl consultă în grabă, încasează de consultație și pleacă. Unde e mila, simțul de compasiune care trebuie să îl caracterizeze pe medic, unde de orice?..»

- **Carducci**, genialul poet italian, nu pricepea desenul. Aceasta înseamnă, cu alte cuvinte, că desenul norvegian nu-i prea plăcea poetului latin, în vremea ca ghiata, iar oamenii din piesele de pian Carducci îi găsea născociți, fânici.

- **schimb marele scriitor al Italiei** numea pe Emerson un adevărat poet al naturii și-l admira mult.

- În »Contemporary Review« a apărut un interesant studiu asupra »Evreului în muzica modernă«. Autorul observă că domeniul muzical în lumea modernă o abundență de nume strălucite: Meyerbeer, Mendelssohn, Strauss, Rubinstein etc. Wagner, antisemit neîmpăcat, avea un sângelui evreiesc în vine, dupăcum rezultă afirmările unor biografi.

- **Nu știe ce e spre binele lui**, cel-ce spre îngrijirea mustăților folosește tot felul de unsoare. Ceea-ce dă un frumos mustățelor, ce le întărește și le îndeamnă numai vestita unsoare de mustăți de Hajduság (Hajduság bajuszpedró) inventată de Grósz Nagy Ferencz medic în Debreczen. — 3 scutule 2 cor. 50 fil., trimise cu ramburs.

- **Antidol** este medicamentul cel mai bun pentru durerii de cap, migrenă, trocnă. Pentru faptul admirabil a fost premiat la expoziția igienică din Paris, Londra, Berlin și Bruxelles medalia de argint. Medicamentul nu trebuie să se ia pe palmă pus și sorbit. O sticlă de Antidol costă 1.20 cor. Se capătă în toate farmaciile și în laboratorul chemic a lui Vilmos B. Debreczen.

- **Nu mor porcii** nici nu se îmbolnăvesc dacă se înfrumusează pravul pregătit de farmacistul Kun István din

Hajduszovat De aceea se nu pregete nime a cumpăra acest prav. Mai pe larg între inserate.

- **Față frumoasă** nu putem avea decât numai prin folosința continuă Crema viorea (ibolyka) apa de spălat viorea, săpun viorea și pudra viorea a lui Balla. Mai mult între anunțurile din ziarul acesta.

- **Teatru electric.** Pe strada Boczkó, peste drum de »Boul roșu« a sosit teatrul electric al lui Vinkler. Acest teatru e un cinematograf american, renovat. În tot locul a avut cel mai mare succes, la Paris în anul 1900 a fost distins cu Grand Prix. Producțiunile se fac după cel mai nou metod. În Ungaria aici se poate vedea pentru prima oară.

Tablouri liniștite, asupra ochilor au un efect plăcut.

Curentul electric e condus de mașină proprie cu aburi care are o putere de 20 de cai.

Reprezentății zilnice, cu cel mai mic preț de familie.

Programa: *Vineri și Sâmbătă 14-15 Iunie st. nou.* 1. Luna de miere. 2. Gâsca de anul nou. 3. O călătorie imposibilă. 4. Doi beți pe un râu. 5. Butoiul care se rostogolește. 6. Din socialist nihilist (emoționant). 7. O lucrătoare nervoasă. 8. Carnaval venețian (frumos colorat). 9. E frumos omul cu cilindru. 10. Pulpă de berbec. 11. Cei mai îndrăzneți călători francezi (fotografie după natură).

Repertor bogat. Dumineca dela 3 oare după prânz până la oarele 11 noaptea. În celelalte zile se încep reprezentațiile dela oarele 8 și 9 seara.

Prețurile: locul I: 60 fil., locul II: 40 fil., locul III: 20 fil.

Solicită cu părținare on. public. cu distincă stimă Winkler Lambert, proprietar.

Mașini și filme totdeauna în mare asortiment se află de vânzare la proprietarul.

Felurimi.

O campanie electorală în anul 79 d. Hr. Putem începe de-a dreptul cu Ben-Akiba: — »Nu e nimic nou sub soare!«

Omul a avut patimă, dorințe și slăbiciuni de când s'a pomenit pământul, — și va fi cât îi va exista genul.

O descoperire făcută la Pompei — înfloritoarea colonie română ce s'a distrus în ziua de 24 August, anul 79 d. Hr. în urma unei groaznice erupțiuni a Vezuului, a adus la lumina zilei 1600 de manifeste electorale, ce s'au găsit așiate pe zidurile caselor. Ele erau redijate, în parte, de un scrietor public numit Aemilius Celer celebru între celebri, și care era în acelaș timp proprietar în Pompei, căci s'a găsit o casă pe care era inscripția: »Aemilius Celer hic habitat.«

Afișele, sau mai bine zis manifestele, căci ele sunt scrise pe pereți și încadrate, sau în negru sau în roșu, ne dau o idee clară despre pulsul vieții din Pompei.

Ca și acum, așa și atunci, candidații promiteau marea și sarea alegătorilor lor, numai să nu uite de ai alege edili. Afară de aceasta candidatul se recomandă alegătorilor săi cu frumoasele calități cu cari l'a înzestrat natura.

Un oarecare Herenius Celsus se recomandă în manifestul său, — așiat pe casa sa proprie, că e un om drept și virtuos, și nu un stricat ca rivalul său.

Într'un alt manifest electoral care aparținea bărbierilor recomandă din partea lor ca edil pe Trebius, care se vede că va fi fost asiduu client al lor cel puțin odată pe zi și plătea bine.

Argintarii recomandă din partea lor pe un oarecare Cajus Cuspis Pansa.

Vânzătorii de fructe, birtășii, mânătorii de măgari și de cătări, vâpsitorii și inevitabilii purtători de saci (sacarii), toți au câte un candidat, pe care-l propun în numele corporațiunii lor.

Un oarecare Marcus Cerrinus Vatia — mare bețivan, și-a pus și el candidatura la consiliul comunal.

Sermanul! Un potop de injurii, de băneli în privința onorabilității lui, s'a deslănțuit în contra bietului om.

Într'un manifest leneșii, (lazononii cari dorm cu burta la soare) și asasinii îl aclamă ca candidat al lor. Dar într'un alt manifest electoral îl dispută serbibi, cei cari beau până târziu despre ziua, ca pe cel mai scump om al lor de chef. Așa dar acest bețivan Pompeian era un candidat alcoolic. El mai ia sub protecțiunea sa

și marele ospătar Hyginus Firmus, care ținea și ban vis-à-vis de templul lui Apollo și de Amfitheatru.

Hulit de unii, susținut de alții Marcus Cerrinius Vatia se bucură și de simpatiile sacarilor cari declarau că vor vota pentru el.

În grămada de manifeste e și unul religios al »Isiacilor« adevărat al adoraților »Isis ei«, divinitate adusă la Pompei din Egipt.

Candidatul lor era un oarecare Helvius Sabinus.

După alegeri candidații cari ieșeau victorioși din urnă, se întruneau la un birt numit »La Elefant« unde trăgeau un chef de se ducea veste.

Ultimul chef s'a serbat la 24 august 79 după Hristos.

Dela judecătoria și tribunale.

Ioan Mărginean, alegător în cercul Mureș-Uioara a fost judecat la 2 luni temniță pentru agitare la alegeri. Tabla din Cluj i-a ridicat osânda la 6 luni iar Curia a aprobat sentința tablei regești. Numai înainte.

Sentința în procesul ucigașilor dela Rétság. Cei cinci acuzați au fost judecați precum urmează: *Bóné* și *Barna* temniță pe viață; *Oláh-Sinko* 10 ani temniță; *Kadvány* 15 ani; *Zsomboka* 5 luni, iar nevasta lui Oláh a fost achitată.

Ultime informațiuni.

— Raport telefonic din Camera ungară. —

Budapesta, 14 Iunie. Ședința a fost cât se poate de monotona. Abia erau de față atâția deputați încât să se poată deschide ședința.

La ordinea zilei fiind proiectul lui Kossuth privitor la căile ferate ungare, vorbesc croații, cari devin tot mai rășboinici împotriva coaliției, și fac adevărată obstrucție împotriva proiectului.

Mâne e înscris să vorbească dr. Pop.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.

Editor-proprietar George Nichin.

Concurs

Institutul de credit și economii »Bihoreana«, societate pe acții în Oradea-mare publică concurs pentru ocuparea postului de cassar la filiala institutului din comuna Tinca (Tenke, comit. Bihor).

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar anual de 1200 coroane și

2. Prelut de cartier 400 coroane.

Reflectanții la acest post au să dovedească, că au pregătirile și praxa necesară pentru de a purta independent agendele de cassar și recursurile instruate cu documentele de lipsă sunt a i-se prezentă în persoană directorului executiv al institutului dr. Coriolan Pop, cel mult până în 30 Iunie 1907.

Cassarul filialei se alege deocamdată pe un an de probă și numai după expirarea acestui termen și dupăce direcțiunea va constată, că corespunde întru toate recerințelor, se va alege definitiv.

Postul de cassar e a se ocupa cel mult în 5 Iulie 1907 și cassarul nou ales imediat după alegere, dar la tot cazul înainte de a-și ocupa postul, are să depună la cassa centralei institutului o cautiune de 2000 cor., adevărat două mii coroane.

Oradea-mare, la 12 Iunie 1907.

Direcțiunea.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

1906.
27 Maiu

103325251
2039392
59566981
25416394
11999876
14896734
2910324
5771064
602636
751808
81949282
—
6115639
19041985
334387366

12000000
21284642
3158004
214878020
—
1117418
81949282
—
—
334387366

ACTIV

73435251	Reserva metalică Aur . . .	79945498
29890000	" Trate Aur . . .	33595000
	Argint și diverse monete . . .	
	Portofoliu Român și Străin . . .	
	*) Impr. contra ef. publice . . .	10118500
	" " " " in cont curent . . .	19488761
	Fonduri publice . . .	
	Efectele fondului de rezervă . . .	
	" " " amortisarea imob. și material . . .	
	Imobili . . .	
	Mobilier și Mașini de Imprimerie . . .	
	Cheltueli de Administrațiune . . .	
	Deposite libere . . .	
	" " & provizoriu . . .	
	Compturi curniți . . .	
	Compturi de valori . . .	

PASIV

	Capital . . .	
	Fond de rezervă . . .	
	Fondul amortisării imobilelor și material . . .	
	Bilete de Bancă în circulațiune . . .	
	Profituri și pierderi . . .	
	Dobânzi și beneficii diverse . . .	
	Deposite de retras . . .	
	" " & provizoriu . . .	
	Compturi curniți . . .	

Scomptul 5% *) Dobânda 5%

1907.

19 Maiu 26 Maiu

113641423	113540498
1548364	1547540
87178747	89868750
29482281	29609361
11999840	11999840
15871054	15871054
3259121	3259121
5875648	5875648
640154	640244
761217	782342
103720017	103917137
950500	950500
10002309	7915311
22123831	22214544
427054506	407988896

12000000	12000000
22971453	22971453
3404192	3404192
262663460	263328910
—	—
1344884	1416704
103720017	103917137
950500	950500
—	—
407054506	407988896

Anunț.

Un absolvent al cursului de notari
află momentan aplicare la subscrisul S.
lunar 90 Cor.

Kudzsir, (Cugier) în 8 Iunie 1907.

Cu toată stima:

Procopiu Herlea,
notar comunal.

Atenție

O nouă descoperire

Deoarece din cauza căldurilor
vară, după care și noaptea, nu
tem suportă acoperământul, în
adeseori căpătăm dureri de
din cauza răceii, diaree și
ciurile de stomac periculoase,
viața și sănătatea ne e exp.
S'a descoperit însă că brăul de st.
Takáts patentat, nu numai împedecă astfel
înbolnăviri, ci chiar vindecă imediat orice fel
dureri de stomac, sgârciuri, diaree, chiar dacă
învechite. Nu fiți dar ușuratici onorați cel
vi-l comandați imediat fiindcă sgârciurile și
rerile vin așa de repede încât nu avem timp
ni-l comandăm. Cine suferă de stomac face
contra lui însuși dacă-l neglijează.

Căci nu e numai o seducere ci e conș.
pe cale medicală și dovedită prin scrisori
multămită.

Pentru bărbați sau femei No. I, care se
vește la cei mai mulți costă 3 cor. 40 fil.
pentru statură de tot mari 4 cor. 40 fil.,
trimiterea acestei sume se va expediă porto
(rambursa costă mai mult) din partea conf.
natorului legal.

Imitația e interzisă:

Adresa: Takáts Dániel, Nagyvárad, Soros.

Cimbale

cu aparat intern de oțel, cu ton fermecător de
framos, cu ajustament plăcut liferează pe lângă
rate și cu bani gata

fabrica de instrumente muzicale

a lui

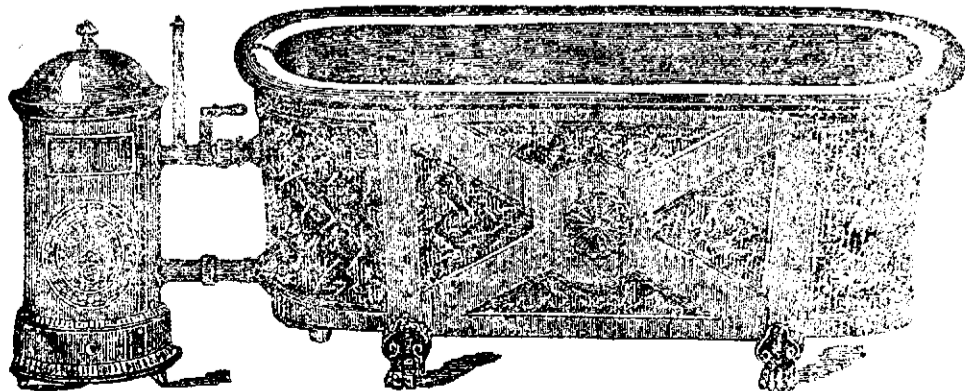
VARGA ARPAD

MAKÓ

(Lădița de poștă nr. 31)

Preț curent mare și ilustrat
se trimite gratis și franco.

Vană de scăldat cu încălzitoare

cu cuptor ce încălzește jur-
împrejur dela 50 cor. în sus.asortiment mare în tot felul de vane, precum: vane atârinate, vane de șezut, vane
pentru copii, etc. Primese instalare de apeducte, de closete engleze și de pompe.

LEFKOVITS ADOLF Budapest, VII., Wesselényi-u. 51.

Preț-curent gratuit și franco.

Înștiințare!

Am onoare a aduce la cunoștința onora-
tului public consumator, cumcă

măcelăria mea

din Str. Florian am mutat-o de prezent în
Str. Aulich Lajos Nr. 16.

recomand totodată tot felul de preparate
din carne proaspătă de porc și rog pe on-
public să mă părtinească.

Cu distinsă stimă:

George Simandan
măcelar.Aruncă în foc gulerile și
mangetile

înrebuințate și cumpără numai cele făcute
din **celuloid**, ce în privința calității
și a cruțării sunt in-
dispensabile pentru fiecare domn. În toată
vremea mare asortiment de modele de ră-
mășițe din celuloid albe și colorate, — și
câteoage trimit gratuit. — Cu stimă:

Lauritz Ferencz

pregătitor de gulere și mangete din celuloid

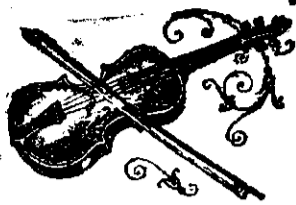
Timișoara-Jozefin, strada Csillag nrul 17.

Cel mai bogat magazin pe câmpie
pentru instrumente muzicale e a lui

BRAUN JÁNOS

pregătitor de instrumente muzicale

SZEGED, Strada Kárász nr. 7.

Unde se pot căpăta pe lângă prețurile cele mai moderate
cele mai bune **violine, celo, gurdune, braci**
(violina secund) și **strune** și mai
departe **clarinete, harmo-**
nice.

Reparații se efectuează artistic și în
modul cel mai grabnic posibil.

Trimitem gratuit cataloage ilustrate
în limba maghiară și ger-
mană.

Astma

suferinții de respirație grea cari nu pot dormi și să se
culce, căci se înădușe, cine nu poate să se urce pe scări
sau munți, căci le stă respirația, cari sufăr de batere de
inimă, abea putând suferi căldura, pentru aceia adevă-
rata mântuire vine dela praful Astma pregătit de
dr. Némethy. La comandă se recere și etatea.

Un borcan 5 cor. La boale învechite, borcan dublu 9 cor.

Se poate căpăta numai în farmacia

Balla Sándor

Hódmezővásárhely.

In atențiunea celor cari zidesc!

Aduc la cunoștința celor interesați, că în ferma mea
de zidit din **Radnai-ut 22** (telefon 393) și în cance-
laria mea de arhitectură (telefon și pentru comital 264)
se pot procura și căpăta

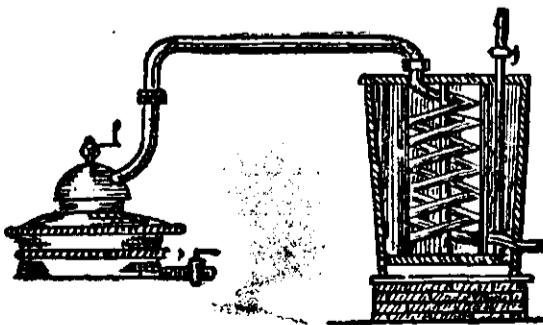
ȚIGLE (cărămizi)

calitatea cea mai bună arse în cuptorul meu de
curând zidit, tot așa **treiste** pentru tovine în
ori ce calitate. Primesc zidiri de ori ce soi, — planuri
și executarea lor pe lângă prețurile cele mai moderate.
Schite fac gratuit.

Cu stimă;

Probszt Mihály

zidar și fabricant de țigle. Arad, Str. Ferdinand Nr. 1-a.

Recomand tutu-
ror fierbătorilor de
rachie și de spirt
căldările

mele cele mai nouă
și de construcția
cea mai nouă, bre-
vetate, făcute după
sistem propriu.
Prețuri solide și fixe.

Afară de căldările de fier rachie pregătesc în atelierul meu injectoare
practice, de sistem propriu, contra peronosperii. Țin totdeauna în maga-
zinul meu cantitate mai mare de injectoare, ca să pot satisface momentan
comandă mai mari. Afară de aceea am în magazin tot felul de vase de casă
de aramă, pregătite de mână, cu prețul cel mai culant. Trimet franco pre-
țuri curente ilustrate.

MILAN T. IOVANOVIĆI, căldărar

UJVIDEK, strada Lázár nr. 14.

Numai articole bune

se pot căpăta la

HEGEDÜS GYULA

prăvălie de parfumuri, rechisite de barberie în Arad
ANDRÁSSY-TÉR 15.

Mare asortiment de rachete veritabile englezești pentru
tenis și mingii, folbaluri, mingii de gomă, coșuri de călă-
torie, cosmeticuri franțuzești și englezești.

Aceia doamnă

care dorește să aibă

O pălărie frumoasă cu șic

și după moda cea mai nouă

să se adreseze cu toată încrederea la

Lázár Cz.

modistă

Arad, palatul Minorităților

acolo și le poate procura cu prețul cel mai redus.

Pălăriile de doliu
se aranjază la moment.

Telefon 585.

Adresa telegrafică: Reppmann, Arad.

Atelier de arhitectură alui

Reppmann Gyula

architect.

Cancelaria de arhitectură și întreprinderi de zidire:

Cancelaria filială:
ARAD, Weitzer János-u. 13
(peste drum de poșta principală).

Cancelaria principală:
BUDAPEST
Baross-utca 46.

Primește tot felul

de lucrări de biuro în cadrul arhitecturii.

Planuri în stilul cel mai modern, precum și planul cheltueli-
lor, se angajază la prețuri ș. a.

Servește tot felul de lămuriri pe terenul arhitecturii.

Eu am fost urâtă!

O fată română de tot frumoasă povestește, care altcum avea o înfățișare plăcută, numai pielea feței îi era necurată, plină de spuzături, bureți, pete de ficat, buburuze, cea ce era așa de respingător, încât se simțea nefericită.

A făcut probe cu tot felul de teacuri de înfrumșetare; e drept, că petele, bureții deveniră întrucâtva mai palizi, dar n'au trecut de tot și pe lângă acea a și plătit amarnic probele aceste, pentru că fața îi devenise gălburie, începuseră a o dorea dinții și capul, urechile îi sunau și i s'au ivit alte multe năcazuri. Se înțelege de sine, că a încetat cu probele, dar atunci i s'au ivit de nou trate necurătenile feței, încât ear a fost acolo unde a început.

Era aproape să dispereze. Inșă ce vrea bunul Dumnezeu, în cale se întâlnește cu o fată de tot frumoasă, care îi grăi; și a recunoscut-o, că e prietină vechie de a ei, pe care n'a văzut-o, de trei ani, dar pentru acea n'a cunoscut-o, pentru că atunci era cu mult mai urâtă decât ea.

Cași cum i-ar fi căzut o peatră de pe inimă. Deloc începu a o întreba, eă prin ce a devenit atât de frumoasă ca roza la față.

Prietena i-a răspuns: „Draga mea, am încercat de toate, dar pentru-aceia culoarea frumoasă a feței am să o mulțămesc numai **CREMEI IBOLYKA (viorea)** alui **BALLA**. Am văzut între anunțuri atât de des crema aceasta deosebit de odorată, fără unsoare și pe deplin fără stricăciune, încât am încercat, dar mi-am propus, că dacă acesta nu-mi va folosi, nu voi mai încerca nimica. Și eată, ce efect! Și tu vei fi așa, dacă o vei folosi-o timp mai îndelungat“.

Și-a și comandat deloc 4 borcane de **Cremă viorea** veritabilă a lui Balla, 2 sticle de apă viorea veritabilă și 2 buc. de săpun viorea alui Balla.

Deja după câteva zile a observat o îmbunătățire, petele uricioase deveniră mai palide, se răriră, și după o folosință de mai multe săptămâni au dispărut; devenisă atât de frumoasă, încât acum o poate spune cu drept: „Eu am fost urâtă!“ Ear de atunci recomandă cu toată căldura crema aceasta prietinelor dânsiei, dacă ceva necurățenie li urăște fața și dacă vor, să aibă culoare vie de tot frumoasă și să o păstreze pentru tot de-a-una.

De folosit sunt: Crema veritabilă Viorea alui Balla, apă de spălat Viorea alui Balla, pudra de dame Viorea alui Balla, prețul fiecăreia este câte 1 coroană. Prețul săpunului Viorea a lui Balla e 60 fl. De vândut împreună cu avizul de folosință exclusiv numai în farmacia lui **Balla Sándor** în **H-M-Vásárhely, Kossuth-tér 3** și nicăiri într'alt loc

Să băgăm seamă la numele „Viorea“ (Ibolyka)! care este sentit de lege.

Pe lângă trimiterea anticipativă a sumei de 3 cor. 60 fl. se trimite franco 1 borcan de Cremă, 1 sticlă mare de apă de spălat, 1 bucată de săpun.

Dulapuri de gheață

pentru

restauratori, măcelari și particulari

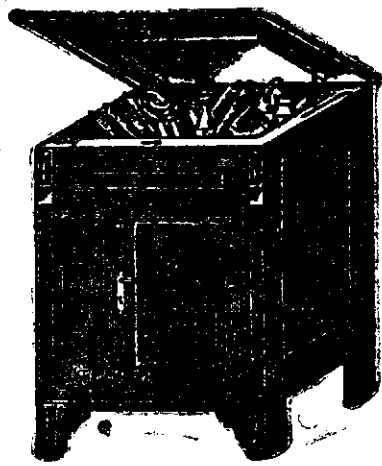
cu o întocmire practică și în ediție de gust, se poate procura cu prețuri moderate.

== Cataloguri gratuit. ==

Fabrica de dulapuri de gheață a lui

WIESEL ADOLF

Budapest, VI., Váci-körút 47.

Unica farbă orientală de păr

nesticăcioasă în culoare

blondă, neagră și brunetă.

Unica aliție de farbă pentru păr nesticăcioasă, ne întrecută, pregătită din substanțe naturale de plante, care dă părului o culoare naturală și nimeni nu poate presupune, că părul e fărbit. Mii și mii de succese dovedite. — Aliție de un efect admirabil de Arabic. Folosința-i este ușoară.

O sticlă pentru bărbați 6 cor.

O „Cluj“ dame 10 „

Se aia în orice culoare după plac. La fiecare sticlă se alătură un avis de folosință. Părul astfel colorat se poate spăla și cu leșie fără să-și peardă culoarea.

== **POTESTAS.** ==

Ecstras de urzică. Garantat pe cale legală Nr. 15688. Faceți încercare numai cu o sticlă și vă veți convinge că are un efect neîntrecut, nu vor mai fi slăbiciuni de forță visilă, răceală, gută, reumă ș. a. alină imediat ori ce durere. — Prețul unei sticle 2.40 cor., 3 sticle porto franco 7.20 cor.

La comande să ve provocați la ziarul „Tribuna“.

Deposit general:

Drogheria „Rákóczi“

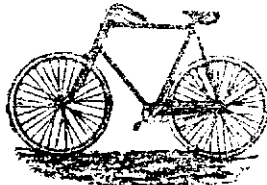
Budapest, VIII., József-körút 32. Tr

NEMECSEK VINCZE Szeged

Valéria-tér (palatul dr. Goldschmiedt)

Au **biiclete** cele mai bine fabricate.

Mă rog a-mi visita depositul, este isvorul cel mai bun de cumpărat în părțile constitutive și **gumi**, email luciu și nielatură cu preț moderat, **mașini de cusut SNER** și mașini pentru măiestri. În atelierul meu mechanic fac tot felul de articli de bransa aceasta și anume: **puști**, mașini grăitoare, mașini de brodat, ustensilii artistice pentru ingineri și medici, lucruri de arthopedie și de tehnica electrică, telegrafuri de casă și orice fel de transformări.

== Se pot cere și solvi rate. ==

Liferantul de lumini de ceară a diecezei catolice din com. Bihar și Sălaj.

INTEMEIAT LA 1835.

Frölich Jozsef pregătitor de lumini de ceară

== **NAGYVÁRAD.** ==

Adjustat cu mașini cu putere electrică.

Recomandăm în binevoitoarea a onor. public, fabricațiunile sale de lumini de ceară, **I-a calitate** de ceară de I-a calitate bucată 4.80 Cor. **II-a calitate** 4 Cor. **III-a calitate** 3 Cor. — Tot felul de lumini mai mici, albe, galbene sau colorate. — Lumini de ceară pentru ununie, albe și frumos aurite părechea dela 5 Cor. până la 100 Cor. — Cea mai fină tămăie din Egipt, prima 2.40 Cor. secunda 1.80 Cor. tertia 1 Cor. — Cel mai fin oleu destilat le flori în cano de tinichea indeosebi pentru biserici. Klgr. 96 kl. — Recomand luminiile mele pentru altar, pregătite din steariu curat, ce nu picură și nu curg. Și cea mai bagatelă comandă o esecut prompt, pachetare nu se compută și dela 5 Klgr. în sus expediția e francată.

Miere și ceară galbină cumpăr pe lângă prețurile cele mai mari